

тільки у Росії, але й в будь-якій із країн, які володіють передовим досвідом.

При цьому освітянським федеральним центром планується комп'ютерний парк поповнити як за рахунок машин вітчизняного виробництва, тим самим практично підтримати російського виробника, так і закупивши більш дешеві та досконалі комп'ютерні технології на Заході.

За останні два роки у сфері освіти Росії відбулися помітні позитивні зміни. Затверджено Федеральну програму розвитку освіти на 2000—2005 роки, розроблено національну доктрину її розвитку, проведено Всеросійський з'їзд працівників освіти у Кремлі, запроваджено концепцію дванадцятирічного навчання, посилено економічний

напрямок у процесі навчання та виховання, створено нову федеральну експертну раду оцінки нових підручників, сформовано нові ради з «Відкритої освіти» та інформаційних технологій, значно розширено конструктивне співробітництво з освітянськими профспілками.

Ведеться робота й щодо підвищення заробітної плати працівникам освіти і збільшення коштів на її суцільну інформатизацію. Так, з 1 жовтня цього року заплановано підвищення на 33 відсотки окладів викладачам. Передбачається вдвічі підвищити стипендії студентам. З 1 січня 2003 року будуть підвищені надбавки професорсько-викладацькому складу за вчений ступінь.

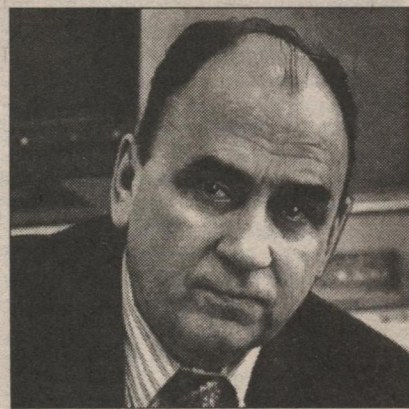
До кінця 2002 року усі школи перейдуть на новий порядок фінансування, одержать юридичний статус, а також бюджетний і позабюджетний рахунки, що дасть змогу залучати додаткові кошти з метою розвитку власної матеріально-технічної бази. При цьому зарплату вчителям буде виплачувати регіон (республіка, край, область), а за ремонт шкільних приміщень, підготовку до нового навчального року і зими відповідатимуть місцеві адміністрації. Нова система також передбачатиме відмову від нарахування зарплати за розрядами Єдиної тарифної сітки і перехід на принципово нову галузеву систему з урахуванням кваліфікації і досвіду роботи.

Миколі Шкілю — 70!

Сівач розумного, доброго, вічного

Григорій БУЛАХ,

письменник, народний артист України

З-поміж інших можливих характеристик саме ця поетична формула домінують означає сутність особистості, величні здобутки життєвого шляху Миколи Шкіля — визначного вченого-математика, академіка АПН України, ректора Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Микола Іванович Шкіль народився у с. Бурбино Семенівського району на Полтавщині. У юні роки чарівно співав чудовим тенором і, якби на те воля Божа, міг би стати відомим артистом. Або й військовиком, можливо, навіть вирости до генерала. Адже їздив постулати в артилерійське училище, та якимось тоді передумав-перехотів, забрав документи.

Врешті, дороги долі вивели його на творчу ниву, де потрібні і завзяття у праці, і витончений артистизм, і бойовитість духу.

Він таки піднявся до генеральських вершин, став командиром, але не військовим, а в галузі науки, педагогічної діяльності. А початок цього шляху — вступ на фізико-математичний факультет Київського педагогічного інституту. І цей крок був цілком логічним, адже Микола Шкіль краще за всіх у школі розв'язував найскладніші математичні задачі. Тож в інституті викладачі помітили: він природжений математик, почувався у ній, як риба у воді, сягаючи найнедосяжніших, найскладніших математичних глибин — інтегральних обчислень. Як стверджують знавці математичної науки, щоб легко «брати» інтеграли, треба мати особливо гострий розум, аж до ознак трансцендентальності.

Саме таким розумом і володів Шкіль. Викладач не встигав написати задачу, а цей студент-дивак уже її розв'язував, миттєво добувши зада-

ний інтеграл. Щоправда, спочатку основною спеціалізацією Миколи Шкіля на факультеті була фізика. А щоб змінити її на математику, потрібно було переекзамнування.

Приїхавши на літні канікули на рідну полтавську землю, як він сьогодні згадує, засів на спориші над книгами. Пригадувалося, як учив математику в школі. Тоді на весь клас був один підручник з цього предмета. Допомогло те, що завдяки своїй дзеркальній пам'яті він очима «фотографував», тобто запам'ятовував цілі розділи. Здавалося фантастикою, але таблицю Брадеса знав напам'ять. Тоді за літо підготував студент Шкіль понад десяток додаткових екзаменів і заліків, після чого був переведений на спеціалізацію «математика».

Його пісенно-поетичне серце віднайшло і у формулах своєрідні мистецькі глибини. Назавжди запам'ятав і сьогодні любить повторювати Микола Іванович слова свого земляка академіка В.Остроградського: «Всі думають, ніби математика — наука суха, що полягає вона тільки в умінні рахувати. Це безглуздя. Цифри в математиці відіграють наймізернішу роль. Це найвища філософська наука найбільших поетів». Пізнання цієї істини, самовіддане, всепоглинаюче служіння музі — математиці вивели юнака зі співучої Полтавщини до вершин наукових успіхів і світового визнання.

Після закінчення в 1955 році педвузу Микола Шкіль працює у сільській школі. Та мрія про велику науку повертає його до альма-матер — педінституту. Тут, цілком поринувши у математичну науку, він крок за кроком відкриває приховану від непосвячених її таїну. Про стрімкий злет науковця М.І. Шкіля можна судити бодай з таких хронологічних дат: аспірантура (1955—

1958), кандидат фізико-математичних наук (1959), доктор фізико-математичних наук (1968). У 1982 році — обраний членом-кореспондентом, а в 1990 — дійсним членом АПН СРСР. З 1991 року — дійсний член Академії наук вищої школи України, Почесний академік Міжнародної кадрової академії. 1999-ий — Людина року (США, Американський біографічний інститут).

Найбільшим його науковим зацікавленням стала розробка асимптотичних методів у теорії лінійних диференціальних рівнянь. За цикл праць з аналітичних і асимптотичних методів розв'язання диференціальних, інтегральних задач математичної та теоретичної фізики в 1990 році М.І. Шкілю було присуджено премію НАН України імені видатного українського математика М.Крилова.

Свої дослідження вчений репрезентував на багатьох міжнародних конгресах, з'їздах, конференціях.

Книгу «Асимптотичні методи в теорії лінійних диференціальних рівнянь», написану 1967 року М.Шкілем у співавторстві з С.Фещенком та Л.Ніколенко, було видано у США. Коли під час перебування у цій країні його запитали, чи він вперше тут, Микола Іванович відповів: «Так». Та йому жартома заперечили, сказавши, що він як науковець і автор в Америці уже давно знаний. Адже за його науковими творами у Колумбійському універ-

ситеті читається спецкурс з диференціальних рівнянь.

1973 рік був для Миколи Івановича особливим, оскільки став стартовим для нього як ректора рідного вузу, який він незмінно очолює ось уже тридцять років. Його керівництво педвузом, спрямування навчально-виховних зусиль всього колективу переконливо засвідчили: М.І. Шкіль належить до числа тих діячів вітчизняної освітньої ниви, науки і культури, які завжди несхитно стояли на позиціях гуманізації навчання і формування високорозвиненої особистості.

Стосовно підготовки студентів це означало, з одного боку, програмну націленість їх на освітньо-розвивальну педагогіку, а з другого, — якнайглибше утвердження гуманістичних засад у навчально-виховному процесі самого педвузу. Його ректор енергійно наполягає на розвитку творчого потенціалу кожного студента. Адже саме учительство такої формації здатне виявляти творчість і в школі, переборювати прояви консерватизму, заформалізованості. В цьому Миколу Шкіля окрилювали слова геніального просвітянина-земляка Григорія Сковороди: «Дякую тобі, Творець, що все непотрібне зробив простим, а все складне — непотрібним».

Новаторство Миколи Шкіля за духом і настроєм, за напрямом думання і діяння спрямоване в інтересах інтелектуального зростання і формування особистості. Воно плідно виявилось в зорієнтованій роботі вузу на подолання авторитарної педагогіки з її регламентованістю, всілякими заборонами і обмеженнями. Одним із конкретних кроків у цьому напрямі стало навчання з практичним використанням інформативно-комп'ютерної техніки ще на початку 70-х років. Цей свій неординарний на ті часи проєкт М.Шкіль починає реалізовувати у тісній співтворчості з видатним кібернетиком В.Глушковым.

Енергетика їхніх спільних задумів і пошуку увінчалась тоді першими випусками в педвузі фахівців за спеціалізацією «інформатика». Цей проєкт приголомшив комуністичних догматиків. І подальші випуски програмістів було припинено. Та ініціатори від задуманого не відступилися, добилися того, що підготовку спеціалістів прогресивної спеціалізації врешті-решт відновили. Водночас було також розпочато підготовку кібернетиків у Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка. Пізніше цей напрям досягнув особливого розвитку і утвердження, завдячуючи прозорливості і великій праці визначного вченого-академіка НАН України, ректора університету, Героя України Віктора Васильовича Скопенка.

Нині в педагогічному університеті діє кафедра інформатики і основ обчислювальної техніки, створено також центр науково-інформаційних технологій. В цілому комп'ютерний парк

ВНЗ налічує сотні одиниць, що використовуються у навчанні студентів, науковій роботі, видавничій справі.

Сьогодні ректор М.Шкіль міцно тримає руку на пульсі часу, досліджує сам і спонукає своїх колег до вивчення і впровадження інноваційних досягнень із скарбниці світового досвіду. Утвердження сучасних технологій навчання і виховання, вважає ректор, має йти в руслі загальноцивілізаційних освітньо-культурних процесів. Зокрема, виходячи з того, що, як неодноразово підкреслювалося на міжнародних форумах, на перший план постають не соціотехнічні, а моральні проблеми. На вирішення назрілих освітніх завдань міжнародного масштабу спрямована, зокрема, діяльність відкритого при педуніверситеті імені М.П. Драгоманова Українсько-американського гуманітарного інституту — «Вісконсінського міжнародного університету (США) в Україні».

Свіжий вітер незалежності, що благодатно позначився на всій морально-психологічній атмосфері оновленої України, покликав до вузівського життя процеси українізації, відродження історії, традицій і звичаїв народу, народної педагогіки, новаторських починань відомих українських педагогів. Цьому сприяє як відповідне зорієнтування всіх університетських навчально-виховних структур, так і ряд реорганізаційних заходів. Зокрема, колишній громіздкий філфак розділено на два факультети: української філології та іноземних мов. Створено факультет релігієзнавства. За активної участі колективу вузу, його ректора на базі київської середньої школи №272 відкрито Український коледж, створено музей В.О. Сухомлинського.

Микола Іванович Шкіль всіляко підтримує поривання студентства до відродження української духовності, використання народних етичних і художньо-естетичних скарбів. Спільно з колективом Національного університету імені Тараса Шевченка студентство і професорсько-викладацький колектив педуніверситету генерують нині у загальнодержавних масштабах енергію українознавства. За їхнім починанням все більшого поширення набирають сьогодні в Києві і всій Україні народні свята, урочистості, присвячені ювілейним і календарним датам, пов'язаним з історією боротьби за незалежність нашої держави.

Ухвалена за поданням ректорату Вченою радою Програма подальшого розвитку ДПУ імені М.П. Драгоманова на період 2002—2007 рр. передбачає як власний розвиток ВНЗ, так і посилення з його боку науково-методичної підтримки системи загальної середньої освіти, розширення співпраці із закладами всіх рівнів, вузами, міжнародними освітніми інституціями.

Стратегічною метою Програми, з гордістю зазначає ректор, є широкомасштабне перетворення вузу в унікальний науковий, теоретико-технологічний та дидактико-методичний

Центр системи педагогічної освіти в Україні. А тому нині всі зусилля колективу педвузу і його ректора Миколи Івановича Шкіля зосереджені на вирішенні таких провідних завдань, як:

— здійснення спільних наукових досліджень, співпраця з навчальними закладами всіх рівнів акредитації в галузі освітньої діяльності;

— підготовка науково-педагогічних кадрів цільового призначення з спеціальностей, нормативно закріплених за університетом ВАК України;

— розробка, апробація і впровадження державних стандартів педагогічної освіти різних освітньо-кваліфікаційних рівнів;

— створення спільних з іншими навчальними закладами конкурентоспроможних програм для підготовки педагогічних кадрів;

— розробка ефективних інформаційних та педагогічних технологій.

Для повної реалізації провідного принципу державної освітньої політики про єдність освіти і науки забезпечуватиметься подальший розвиток фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень із пріоритетних наукових напрямів у тіснішому зв'язку з підготовкою учителів та науково-педагогічних кадрів, зміцнюватиметься кооперація наукових досліджень і розробок науковців університету з вченими НАН та АПН України, а також закладами вищої педагогічної освіти та їх втілення в навчальний процес; впроваджуватимуться ринкові механізми, спонсорські інвестиції для підтримки прикладних досліджень і розробок.

Зважаючи на провідну роль драгоманівців у розвитку педагогічної освіти в Україні, вважає М.Шкіль, потрібно на базі державних стандартів впровадити Освітній стандарт університету. Над його розробкою уже розпочав працювати окремих колектив під керівництвом ректора.

Повсякденну турботу Микола Іванович Шкіль приділяє питанням, пов'язаним з модернізацією навчально-методичної бази та фінансування університету. Все це в комплексі, органічному поєднанні мети і засобів її досягнення забезпечить переведення логічної практики університету в нову якість науково-дослідної, навчально-виховної діяльності.

Цими планами, мріями і задумами живе в повсякденні трудових буднів Микола Іванович Шкіль — генерал науки і педагогічної справи, в душі якого горить вогонь літературно-художнього осмислення всього пережитого його народом, про що він так яскраво оповів у художньо-документальній повісті «Недовезені соняшники», про яку земляк Миколи Івановича, відомий поет України Борис Олійник сказав: «Не можна читати цю книжку без сльози і спазм у горлі». Він і сьогодні у розквіті творчих сил і завзяття, вповні задумів на примноження уже досягнутого його талантом, невтомністю праці на благо людей, в ім'я України.